

Австралійський досвід функціонування тематичних туристичних кластерів

Австралійський союз – країна з населенням у 25,3 млн. мешканців, у 2019 р., за розміром номінального валового внутрішнього продукту (1,43 трлн. дол. США) займала тринадцяте місце у світі. Протягом тривалого періоду структура австралійської економіки суттєво відрізнялася від більшості розвинених держав. Австралія є однією з найбагатших у світі країн за покладами мінеральних ресурсів, що є передумовою функціонування високотехнологічної гірничодобувної промисловості експортного спрямування. Також міжнародно спеціалізованими є місцеве машинобудування, сільське господарство, електротехніка, електроніка та декілька інших галузей промисловості. Внаслідок цього процес софтізації австралійської економіки розпочався пізніше ніж у Західній Європі та Північній Америці. Втім, в останнє десятиріччя, сфера послуг в Австралії розвивається надшвидкими темпами, а її питома вага сягнула майже 70%. Саме сервісна діяльність є основним джерелом сталого зростання зайнятості.

Туристична сфера давно та впевнено займає провідні позиції серед секторів розвиненої та розгалуженої економіки Австралії. Для розуміння макроекономічного значення туристичного комплексу, у табл. 2.8 наведемо його ключові параметри за останній час.

Незважаючи на беззаперечну наявність у багатьох галузях австралійської промисловості кластерів, що сформувалися досить давно, систематичні дослідження цього явища розпочалися тільки у 90-х роках минулого сторіччя. Науковий дискурс таким дослідженням був заданий у роботах австралійських учених А. Моркеля (A. Morkel) та Ф. Д. Марсо (F. D. Marceau). У вказаних працях не тільки географічно визначались кластери в окремих галузях австралійської економіки, але, також, обґрунтовувались критерії успішності

функціонування регіональних кластерних утворень. Дещо пізніше, у 2000 р., з'являються роботи Б. Робертса (B. H. Roberts), а також І. Марша (I. Marsh) та Б. Шоу (B. Shaw), у яких вперше ідентифікуються та характеризуються окремі австралійські туристичні кластери.

На нашу думку, безпосередній інтерес для України становить австралійський досвід функціонування кластерних об'єднань у регіонах, які розвивають туризм тематичного спрямування – екологічний, подієвий, спортивний, гастрономічний тощо. Для таких територій, значна частина з яких раніше характеризувалися як економічно депресивні, активізація туристичних відвідувань зазвичай стає каталізатором зайнятості, податкових надходжень, тобто формує так звані центри зростання, до яких поступово долучаються підприємства майже усіх галузей. Безумовно, туристичні кластери утворюються також і у великих містах. Такі австралійські мегаполіси як Мельбурн, Сідней, Перт, Брісбен, Аделаїда, так само як і найбільші міста України, є прикладами туристичних кластерів міського туризму, що поєднують культурно-пізнавальний, професійний, MICE та деякі інші види туризму. Ці кластери, здебільшого, утворюються у природний спосіб, без втручання владних структур. Великі міста меншою мірою потребують маркетингової підтримки, оскільки їх туристичні ресурси є загальновідомими, проблема зайнятості не настільки гостра як у провінції і центрами економічного зростання можуть стати не пов'язані з туризмом галузі.

Туристичний кластер має довгострокові перспективи тільки у випадку, коли він швидко перетворюється на центр економічного зростання. Ключовою тут виявляється роль кластера у вирішенні проблеми регіональної зайнятості. З точки зору державних інтересів, створення нових робочих місць є пріоритетним завданням, навіть, порівняно зі збільшенням податкових надходжень і зростанням продукту сектору. Утворення кластерів зайнятості у туристичній сфері має стати головним критерієм всебічної підтримки будь-яких регіональних ініціатив з боку держави.